

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ «МАЯК»**

**ОВОЧІВНИЦТВО І БАШТАННИЦТВО:
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ, СУЧАСНИЙ
СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
X Міжнародної
науково-практичної конференції, присвяченої
50-річчю від дня створення Дослідної станції
«Маяк» ІОБ НААН
(у рамках ІХ наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2024»,
11-12 березня 2024 р.,
с. Крути, Чернігівська обл., Україна)**

У двох томах

Том 2

Крути - 2024

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН, протокол № 1 від 29 лютого 2024 р.

Відповідальний за випуск: Олександр ПОЗНЯК

Овочівництво і баштанництво: історичні аспекти, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку: Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю від дня створення Дослідної станції «Маяк» ІОБ НААН (у рамках IX наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2024», 11-12 березня 2024 р., с. Крути, Чернігівська обл.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН: у 2 т. Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2024. Т. 2. 252 с.

Збірник містить матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Овочівництво і баштанництво: історичні аспекти, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку», проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН з актуальних питань економіки галузі овочівництва, генетики, інтродукції, селекції, сортознавства та сортовипробування овочевих і баштанних рослин, агротехнології їх вирощування у відкритому і захищеному ґрунтах різних природнокліматичних зон України і країн близького зарубіжжя, приділено увагу питанням захисту рослин та зберігання і перероблення урожаю, висвітлено історичні аспекти галузі овочівництва.

Для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору оргкомітету конференції.

© Національна академія аграрних наук України, 2024,

© Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва, 2024

**NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF VEGETABLE AND MELON
RESEARCH STATION “MAYAK”**

**VEGETABLE AND MELONS:
HISTORICAL ASPECTS,
CURRENT STATUS, PROBLEMS AND
DEVELOPMENT PROSPECTS**

**MATERIALS
X International
scientific and practical conference dedicated to the
50th anniversary of Research station “Mayak” IVM
NAAS foundation
(within the framework of the IX scientific forum
"Science Week in Kruty - 2024",
March 11-12, 2024, p.
Kruty village, Chernihiv region, Ukraine)**

**In two volumes
Volume 2**

Kruty - 2024

ЗМІСТ

**Amirov B.M., Kulymbet K.K., Seytmenbetova A.T.,
Tulepbergenova K.T., Kurmanakyn O.S.**

*MODELING OF MELON PRODUCTIVITY AS AFFECTED BY MINERAL
FERTILIZERS ON SALINE SEROZEMS OF TURKESTAN REGION*.....9

Бабійчук І.М., Ярещенко О.М., Терещенко Я.Ю.

*ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ЛИСТОВОГО
АППАРАТУ НОВИХ СОРТІВ СМОРОДИНИ ЧОРНОЇ (*Ribes nigrum*
L.)*.....23

Belgitayeva I.Sh., Kussainova G.

*SUPPLEMENTARY LIGHT INTENSITY EFFECT ON QUALITY OF THE
TOMATO FRUITS IN WINTER GREENHOUSES IN THE ALMATY
REGION*.....26

Біленька О.М., Штепа Л.Ю.

*ОЦІНКА ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ЦИБУЛІ ШАЛОТ ЗА
УРОЖАЙНІСТЮ ЦИБУЛИН І ЇЇ ЕЛЕМЕНТАМИ*.....32

Бобось І.М.

*СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАШТАННИЦТВА В
УКРАЇНІ*.....35

Buziashvili A.Yu., Kustovskiy Ye.O., Yemets A.I.

*THE INFLUENCE OF IVERMECTIN ON LEAF GROWTH AND
CHLOROPHYLL CONTENT IN POTATO PLANTS*.....39

Воїщева С.А., Волошина Л.І.

*ВИПРОБУВАННЯ ІНСЕКТИЦИДІВ РІЗНИХ ХІМІЧНИХ КЛАСІВ
ДЛЯ ЗАХИСТУ КАРТОПЛІ ВІД КОЛОРАДСЬКОГО
ЖУКА*.....44

Дидів О.Й., Дидів І.В., Хареба В.В.

*ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН НА УРОЖАЙНІСТЬ ТА
ЯКІСТЬ КАПУСТИ БРОКОЛІ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ
УКРАЇНИ*.....51

Дидів О.Й., Лещук Н.В.,

Позняк О.В., Соботович М.А.

*ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ САЛАТУ ПОСІВНОГО ЛИСТКОВОГО
У ВІДКРИТОМУ ГРУНТІ*.....54

Заверталюк В.Ф., Богданов В.О., Заверталюк О.В.

*ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННИКІВ
ДИНІ ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ У ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ
УКРАЇНИ*.....58

Заверталюк В.Ф., Палінчак О.В. <i>ВИЗНАЧЕННЯ ЦІННИХ ЗРАЗКІВ ГЕНОФОНДУ КАВУНА ЗВИЧАЙНОГО</i>	64
Задорожна О.А. <i>ВАЖЛИВІСТЬ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ГЕНІВ СТІЙКОСТІ ОГІРКІВ ДО ХВОРОБ</i>	68
Карашук Г.В., Ільчук В.Т. <i>ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА ПЛОЩУ ЛИСТКОВОЇ ПОВЕРХНІ РОСЛИН ТА УРОЖАЙНІСТЬ ГАРБУЗА СТОЛОВОГО ПРИ ВИРОЩУВАННІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ</i>	72
Книш В.І., Косенко Н.П., Кокойко В.В., Шабля О.С. <i>ОЦІНКА ТА ВІДБІР ЗРАЗКІВ ДИНИ З ВИСОКОЮ СТІЙКІСТЮ ПРОТИ УФ-В РАДІАЦІЇ</i>	79
Книш В.І., Шабля О.С., Косенко Н.П., Кокойко В.В. <i>КРЕМНІЙВМІСНІ ДОБРИВА В АДАПТИВНІЙ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КАВУНА</i>	86
Козаченко О.В., Бакум М.В., Михайлов А.Д., Крекот М.М., Козій О.Б., Абдусв М.М., Піх Є.О., Свириденко Є.О. <i>ВІБРОФРИКЦІЙНИЙ СЕПАРАТОР ДЛЯ ПІДГОТОВКИ НАСІННЄВОГО МАТЕРІАЛУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР</i>	97
Комар В.О., Ткаленко Г.М. <i>ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРИЙОМІВ КОНТРОЛЮ ЧИСЕЛЬНОСТІ СОВКИ БАВОВНИКОВОЇ НА ТОМАТАХ У ВІДКРИТОМУ ҐРУНТІ</i>	101
Corlăteanu L.V., Mihaila V.V., Ganea A.I. <i>STORAGE POTENTIAL OF FENUGREEK (TRIGONELLA FOENUM- GRAECUM L.) SEEDS UNDER EX SITU CONSERVATION IN A PLANT GENE BANK</i>	105
Косенко Н.П., Бондаренко К.О., Книш В.І., Шабля О.С. <i>НАСІННЄВА ПРОДУКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СОРТІВ ПОМІДОРА ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ</i>	110
Косенко Н.П., Книш В.І., Шабля О.С., Бондаренко К.О. <i>ОЦІНКА ЗРАЗКІВ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО ДЛЯ АДАПТИВНОЇ СЕЛЕКЦІЇ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ</i>	114

Kusainova G.S., Nusupova A.O.

STUDY OF TOMATO VARIETIES IN THE CONDITIONS OF WINTER GREENHOUSES IN THE SOUTHEAST OF KAZAKHSTAN.....118

Лян Е., Абилова М.

IDENTIFICATION OF PROMISING MELON VARIETIES AND LINES FOR GREENHOUSES IN UZBEKISTAN.....127

Марусяк А.О., Крутько Р.В.

ЕКОЛОГІЧНА МІНЛИВІСТЬ ТРИВАЛОСТІ ВЕГЕТАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ БАКЛАЖАНА.....137

Матусевич Г.Д.

БІОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ ТОМАТУ ВІД СТОВБУРА.....141

Махкамбойзода Ф., Гулов М.К., Партоєв К.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОРФОЛОГІЧНИХ ОЗНАК І ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ КАРТОПЛІ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО ТАДЖИКИСТАНУ.....143

Махмаджанов С.П., Тохетова Л.А., Махмаджанов Д.С.

СОРТИ ДИНИ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ У ТУРКЕСТАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....151

Минкіна Г.О.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ГАРБУЗА ВЕЛИКОПІДНОГО.....155

Минкін М.В.

ВПЛИВ ТЕРМІНІВ ВИСАДЖУВАННЯ НАСІННИХ КАЧАНІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ НАСІННЯ КАПУСТИ БІЛОГОЛОВОЇ.....159

Несин В.М., Хареба О.В., Позняк О.В.

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА БІОЛОГІЧНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОРТУ ЩАВЛЮ КИСЛОГО СТАРТ.....163

Овчіннікова О.П., Підлубенко І.М.

ЦІННИЙ ВІТАМІННИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОРЕНЕПЛОДІВ РЕДИСКИ ПОСІВНОЇ У ЗДОРОВОМУ РАЦІОНІ ЛЮДИНИ.....167

Орленко Н.С., Орленко О.Б.

ТЕНДЕНЦІЇ В РЕЄСТРАЦІЇ НОВИХ СОРТІВ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР.....169

Палапа Н.В., Нагорнюк О.М., Устименко О.В.

ОВОЧІВНИЦТВО УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....175

Палінчак О.В., Заверталюк В.Ф. <i>ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВНИХ СОРТОВИХ ПОПУЛЯЦІЙ ГАРБУЗА МУСКАТНОГО ПОРЦІЙНОГО ТИПУ</i>	179
Пастухов В.І., Кириченко Р.В., Бакум М.В., Лубченко О.В. <i>ОБРУНТУВАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ МАШИН ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ КАРТОПЛІ</i>	185
Petrov E.P., Petrov S.E., Djumadilova G.B., Zhexembi B.S. <i>PROMISING VARIETIES OF VEGETABLE PEAS</i>	189
Petrov E.P., Petrov S.E., Djumadilova G.B., Zhexembi B.S. <i>STUDY OF TABLE BEET VARIETIES</i>	192
Писаренко Н. В., Тимко М.Г. <i>ФОРМУВАННЯ ВМІСТУ КРОХМАЛЮ В КАРТОПЛІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТИГЛОСТІ, СОРТУ ТА ПОГОДНИХ УМОВ РОКУ</i>	195
Позняк О.В., Несин В.М., Птуха Н.І. <i>ВИКОРИСТАННЯ ДИКОРΟΣЛИХ ПРЯНО-СМАКОВИХ РОСЛИН В КОМПОЗИЦІЯХ ДЛЯ СОЛІННЯ ПЛОДІВ ОГІРКА НІЖИНСЬКОГО СОРТОТИПУ (НА ПРИКЛАДІ ДЕРЕВІЮ ЗВИЧАЙНОГО)</i>	202
Позняк О.В., Чабан Л.В., Кондратенко С.І. <i>ЗБАГАЧЕННЯ РИНКУ СОРТІВ МАЛОПОШИРЕНИХ ОВОЧЕВИХ РОСЛИН В УКРАЇНІ: ЗАВЕРШЕНІ СЕЛЕКЦІЙНІ РОЗРОБКИ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ «МАЯК» ІОБ НААН ЗА 2020-2022 рр</i>	205
Сергієнко В.Г., Ткаленко Г.М., Тищук О.П. <i>БІОКОНТРОЛЬ НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНИХ ХВОРОБ ТОМАТІВ У ПЕРІОД ВЕГЕТАЦІЇ</i>	209
Сиплива Н.О., Кулик М.І., Рожко І.І., Гайдай А.О. <i>ОВОЧЕВІ КУЛЬТУРИ, ПРИДАТНІ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ</i>	218
Сич З.Д., Кубрак С.М. <i>ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПІДЩЕП ДЛЯ РОСАДНОЇ КУЛЬТУРИ ДИНИ ТА КАВУНА</i>	221

Скидан М.С.

РОЛЬ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ В СИСТЕМІ УДОБРЕННЯ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР.....224

Ткаленко Г.М., Кравець М.Г.

МІЛЬ КАПУСТЯНА – НЕБЕЗПЕЧНИЙ ФІТОФАГ КАПУСТИ БІЛОГОЛОВОЇ У ЛІВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....226

Turayev J.M., Lyan E.E.

GREENHOUSE VARIETIES, HYBRIDS OF UZBEK BREEDING OF THE RESEARCH INSTITUTE OF VEGETABLE AND MELON CROPS.....228

Khakimov R.A., Khalimova M.U.

CREATION OF MELON VARIETIES RESISTANT TO POWDERY MILDW IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....235

Чефонова Н.В., Катеринчук О.М., Даценко С.М.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРІВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ОГІРКА.....244

4. *Metodyky vyprovuvannya i zastosuvannya pestytsydiv* (2001). Za red. prof. S.O. Trybelya [Methods of testing and application of pesticides]. Kyiv: Svit. 448 s [in Ukrainian]

5. *Azizbekyan, R. R.* (2019). Biological Preparations for the Protection of Agricultural Plants (Review). *Applied Biochemistry & Microbiology*. Vol. 55, Is. 7, p. 816-823. DOI: 10.1134/S0003683819080027.

УДК 631:635.1/.8

ОВОЧЕВІ КУЛЬТУРИ, ПРИДАТНІ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ

**Сиплива Н.О.¹, Кулик М.І.²,
Рожко І.І.², Гайдай А.О.¹**

¹Український інститут експертизи сортів рослин
м. Київ, Україна
e-mail: sops@i.ua

²Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна

На сьогодні забезпечення населення України якісними продуктами харчування є важливим питанням, що потребує вирішення. Будь-яка агротехнологія вирощування овочевої культури використовує в своїй основі певний сорт або гібрид. Цей сортимент в овочівництві дуже різноманітний, Тому, що б вірно підібрати сорт до вирощування й задовільнити вимоги виробництва ми провели аналітичні дослідження.

Основною проблемою на сьогодні в галузі овочівництва є недостатні обсяги і обмежений асортимент овочів українського виробництва. На зовнішньому ринку спостерігається також суттєве зниження їх конкурентоспроможності. Поряд з цим, визначено що українське овочівництво впродовж останніх років має стійку тенденцію за посівними площами й обсягами виробництва овочевої продукції. Водночас, овочева й переробна галузь акцентовані на забезпечення внутрішнього споживача. Україна має перевагу в агрокліматичних умовах, що дозволяє вирощувати широкий спектр овочевих культур. Даний сектор є економічно вигідним варіантом

диверсифікації сільського господарства, що відіграє все більшу роль у продовольчій безпеці нашої країни. Комерціалізація овочівництва значною мірою залежить від використання відповідної технології за ринково-орієнтованого виробництва продукції. За останні роки в країні відбулися значні зміни як у виробництві, так і в продуктивності деяких овочевих культур. Сьогодні науковці займаються виведенням нових сортів овочевих рослин, їх розмноженням у співпраці з спеціалістами інших профілів, які розробляють також питання агрономії, механізації, організації (логістики) та економіки овочівництва. Програма розвитку овочівництва на період до 2025 року передбачає розробку новітніх технологій виробництва овочево-баштанної продукції у відкритому і захищеному ґрунті. Вона передбачає створення нових інноваційних продуктів переробної галузі й застосування перспективних форм трансферу інновацій та реклами. Що у комплексі дозволить покращити систему логістики та маркетингу овочівництва.

За результатами аналізу кількісного складу оновленого сортименту овочевих культур, внесених до Реєстру за останні п'ять років нами виявлено, що найбільша кількість сортів овочевих культур оновлена у 2014–2015 роках. Якісний аналіз сортименту овочевих культур придатних для вирощування в Україні у 2011–2015 роках становив: *Brassicaceae* – 357 сортів та гібридів, *Solanaceae* – 711, *Cucurbitaceae* – 469, *Fabaceae* – 72, *Alliaceae* – 194, *Zea mays saccharata* – 68.

У результаті аналізу кількісного складу овочевих культур встановлено, що оновлення Реєстру сортів за останні п'ять років нараховує 1103 культивари, які представлені українською та іноземною селекцією. Структурний аналіз родового та видового різноманіття сортименту овочевих культур придатних для вирощування в Україні у 2019–2023 роках становить: *Brassicaceae* – 113 сортів, *Solanaceae* – 313, *Cucurbitaceae* – 111, *Fabaceae* – 35, *Alliaceae* – 91, *Poaceae* – 62 культиварів. Найчисельнішим сортиментом представлені види родини *Solanaceae*, серед них *Solanum lycopersicum* L., *Capsicum annuum* L., *Solanum melongena* L. та *Solanum tuberosum* L. Середній показник щорічного сортового оновлення Реєстру сортів коливається від семи до 79 сортів різних видів овочевих культур. Оновлення сортів відмічено з родин *Solanaceae* (51–74 шт.), *Brassicaceae* (8–28 шт.) та *Cucurbitaceae* (11–44 шт.), що у відсотковому складі становить відповідно: 25,4–34,9 %, 3,8–14,5 %, та 0,7–23,9 %. Частка сортів помідора їстівного серед інших видів

родини, що представлені у Реєстрі сортів становить 51,6 % від загальної кількості сортименту інших видів родини. Менш чисельним показником оновлення сортименту характеризується *Solanum tuberosum* L. та нараховує в середньому за роки від п'яти до 24 сортів. Родина *Poaceae* у Реєстрі сортів представлена сортами *Zea mays* L. ssp. *saccharata* Sturt. та нараховує їх оновлення в середньому за останні п'ять років від восьми до 22 сортів. З-поміж сортового різноманіття видів родини *Cucurbitaceae*, що представлені у Реєстрі сортів, найвищим кількісним показником характеризується *Cucumis sativus* L. – від 10 до 18 сортів за роками. Дещо менший кількісний показник сортового різноманіття розділяють між собою баштанні овочеві культури такі, як *Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. et Nakai та *Cucumis melo* L., середній показник оновлення сортів коливається від восьми до 10 сортів у рік. Серед інших видів цієї родини, найменшою кількістю сортів представлені *Cucurbita pepo* L., *Cucurbita pepo* var. *giraumontia* Filov та *Cucurbita pepo* L. var. *melopepo* (L.) Harz. Під час аналізу видів родини *Fabaceae*, визначено, що у Реєстрі сортів овочеві культури переважно представлені лише сортами *Pisum sativum* L., *Phaseolus vulgaris* L., кількість яких нараховано від трьох до шести сортів у рік. Із 2023 року розширюється асортимент видів овочевих культур родини *Fabaceae*. Серед малопоширених овочевих культур за останні роки значну увагу привертає *Vigna radiata* (L.) R. Wilczek, яка займає важливе місце за вмістом білка і амінокислот. Серед різноманіття видів родини *Alliaceae* встановлено, що у Реєстрі сортів найчисельнішим асортиментом вирізняється вид *Allium cepa* L. та нараховує в середньому його оновлення у рік 17 сортів [1, 2]. Все різноманіття овочевих культур, сорти, яких придатні для поширення в Україні є результатом роботи селекціонерів українських та іноземних установ. Природним ареалом зростання більшості видів овочевих культур, представлених у Реєстрі сортів, є різні країни світу, але всі іноземні сорти адаптовані та можуть культивуватися, на ряду із українськими сортами, у різних кліматичних зонах нашої країни, переважно в Лісостеповій зоні, зоні Полісся, а також в умовах захищеного ґрунту.

Список використаних джерел

1. Державний реєстр сортів, придатний для поширення в Україні. Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/napryamki/roslinnictvo/reyestr-sortiv-roslin-ukrayini/reyestr-sortiv-roslin-ukrayini>.

2. Сиплива Н.О., Кулик М.І., Рожко І.І., Гайдай А.О. Сучасний стан сортових ресурсів овочевих культур в Україні. Scientific Progress & Innovations. Вип. 26(4).2023. С. 77-84.

УДК 631.541.1:635.611/.615

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПІДЩЕП ДЛЯ РОСАДНОЇ КУЛЬТУРИ ДИНИ ТА КАВУНА

Сич З.Д., Кубрак С.М.

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Київська обл., Україна

e-mail: svitlana.kubrak@btsau.edu.ua

В овочівництві України питання ранньостиглості рослин дини та кавуна, підвищення врожайності, смакових якостей плодів, стійкості проти основних хвороб і стресових умов вирощування завжди були і лишаються актуальними. Вирішити їх можливо за рахунок культивування рослин на спеціально підібраних підщепах. Для овочевих культур щеплення почали вивчати та впроваджувати лише на початку ХХ ст. Щеплення кавуна (*Citrullus lanatus*) та дини (*Cucumis melo*) на хворобостійкі підщепи є ефективним методом управління біотичними та абіотичними стресами. Встановлено, що баштанні підщепи утворюють міцну кореневу систему, за рахунок чого в прищепи скорочується тривалість досягання плодів та покращується їх якість, підвищується врожайність, знижується ймовірність ураження рослин збудниками хвороб (особливо фузаріозного в'янення), подовжується період плодоношення. Наявність взаємодії підщепи і прищепи змінює рослини в бажаному напрямку через підбір щеплених компонентів [2, 6, 7].

Вивченням закономірностей росту та розвитку щеплених рослин дини та кавуна займалися українські вчені такі, як І.М. Краєвий (1947-1978 рр.), Сич З.Д., Кубрак С.М. (2005-2010 рр.). За результатами наших досліджень найкращими підщепами для дини та кавуна для умов Лісостепу України за скоростиглістю, врожайністю та смаковими якостями виявили гарбуз крупноплідний (*Cucurbita maxima* Duch.), фіголистий (*Cucurbita ficifolia* Bouche) та тикву звичайну або лагенарію (*Lagenaria siceraria* (Mol.) Standl.). Дослідження показали, що одним із кращих методів щеплення для